

JASKINIA NIEDŹWIEDZIA GÓRNA – WSTĘPNE WYNIKI PRAC DOKUMENTACYJNYCH I BADAWCZYCH

Niedźwiedzia Górna Cave – preliminary results of the documentation and research

Joanna Jędrzyk¹, Joanna Kocot-Zalewska², Mariusz Polok³, Adam Polonius⁴,
Magdalena Słupińska³, Andrzej Tyc⁵, Tomasz Wagner¹, Jerzy Zygmunt³

¹Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Gołębia 11, 31-007 Kraków;
e-mail: tomaszwagner@interia.pl

²Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Samodzielna Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski,
ul. Oleska 22, 45-052 Opole; e-mail: asia.zalewska@poczta.fm

³Fundacja Speleologia Polska, ul. Będzińska 65, 41-200 Sosnowiec; e-mail: speleologiapolska@gmail.com

⁴P.P.H.U. „GEOBUD” Sp. z o.o., Katowice; e-mail: polonius@tlen.pl

⁵Katedra Geomorfologii, Uniwersytet Śląski, ul. Będzińska 60, 4-200 Sosnowiec; e-mail: andrzej.tyc@us.edu.pl

Jaskinia Niedźwiedzia Górna położona jest na prawym zboczu Doliny Wiercicy (rezerwat przyrody „Parkowe”, Złoty Potok, gmina Janów), jej otwór znajduje się na wysokości 330 m n.p.m. Długość aktualnie poznanych korytarzy wynosi około 540 m, natomiast deniwelacja – 31 m (głębokość 26 m, przewyższenie 5 m). Ze względu na wyjątkowe wartości przyrodnicze i naukowe, jaskinia odkryta w 2012 r. przez Wojciecha Kuczoka i Marka Pawełczyka, jest niedostępna do zwiedzania. Posiada dwa solidne zamknięcia, do których klucze znajdują się w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Wejścia do jaskini odbywają się za zezwoleniem RDOŚ w Katowicach i są limitowane. W 2015 r. Fundacja Speleologia Polska podjęła się koordynacji działań związanych z udokumentowaniem walorów środowiska przyrodniczego i zainicjowanych jeszcze w 2012 r. badań naukowych Jaskini Niedźwiedziej Górnej. Z uwagi na unikatowe walory jaskini oraz stopień jej zachowania dokumentację naukową prowadzi zespół interdyscyplinarny. Prowadzone są obserwacje geologiczno-geomorfologiczne, mikroklimatyczne, paleozoologiczne, archeologiczne i biologiczne (fauna nietoperzy oraz fauna bezkręgowców). Streszczenie dotyczy prezentacji posterowej dokumentacji oraz wstępnych wyników części badań jaskini.

Pierwszy plan i opis jaskini zostały opublikowane w kwartalniku „Jaskinie” (Kuczok i in. 2013). W tym samym numerze „Jaskin” ukazała się również pierwsza notatka naukowa autorstwa M. Gradzińskiego (2013). Informacje o Jaskini Niedźwiedziej Górnej były również prezentowane na 47. Sympozjum Speleologicznym (Tyc i in. 2013), w trakcie którego odbyła się w niej sesja terenowa. W 2015 r. na podstawie pomiarów wykonanych przez zespół w składzie: J. Zygmunt, M. Słupińska, Z. Wisniewski, M. Polok, powstał szczegółowy plan i przekroje, a dzięki zastosowaniu zestawu CaveSniper możliwe jest też przestrzenne zestawienie Jaskini Niedźwiedziej Górnej, Groty Niedźwiedziej i Groty Poszukiwaczy w nawiązaniu do rzeźby terenu. W trakcie prowadzonych prac dokumentacyjnych i badawczych wykonana została szczegółowa dokumentacja fotograficzna i filmowa stanu jaskini. Jest to dobra podstawa do oceny zmian zachodzących w jej środowisku pod wpływem odwiedzania jaskini. Na podstawie pomiarów można wyodrębnić dwa piętra jaskini połączone ze sobą ciasną studzienką o głębokości 18 m. Obie części jaskini różnią się znacznie między sobą zarówno pod względem morfologii, wypełniających je osadów, w tym występujących w nich artefaktów (górne piętro) i kopalnej fauny kręgowców (dolne piętro), mikroklimatu (odpowiednio dynamiczny i statyczny ciepły). Na podstawie zestawienia obiektów jaskiniowych na zboczu Wiercicy można stwierdzić, że dolna część Jaskini Niedźwiedziej Górnej i Grota Niedźwiedzia położone są na tym samym poziomie.

Literatura

- Gradziński M. 2013. Jaskinia Niedźwiedzia Górna – spojrzenie geologa. *Jaskinie* 70: 28.
Kuczok W., Nowak J., Surmacz J. 2013. Jaskinia Niedźwiedzia Górna. *Jaskinie* 70: 24-27.
Tyc A., Gradziński M., Klimara R., Kuczok W., Surmacz J., Postawa T., Socha P., Wilczyński J. 2013. Zjawiska krasowe Doliny Wiercicy. W: Tyc A., Gradziński M. (red.) *Materiały 47 Symp. Speleol., Olsztyn, 17-20.10.2013. Sekcja Speleol.* PTP im. Kopernika, Kraków, ss. 9-16.